

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2009. gada 23. decembrī*

Lieta C-305/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 23. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 4. jūlijā, tiesvedībā

Consorzio Nazionale Interuniversitario per le Scienze del Mare (CoNISMa)

pret

Regione Marche.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētājs, kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

* Tiesvedības valoda — itāļu.

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Consorzio Nazionale Interuniversitario per le Scienze del Mare (CoNISMa)* vārdā —
I. Deluidži [*I. Deluigi*], *avvocato*,

— Čehijas valdības vārdā — M. Smoleks [*M. Smolek*], pārstāvis,

— Austrijas valdības vārdā — M. Frūmans [*M. Fruhmann*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienų Komisijas vārdā — K. Zadra [*C. Zadra*] un D. Rekja [*D. Recchia*],
pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2009. gada 3. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu, piegādes valsts [publiskā iepirkuma] līgumu un pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.), 1. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 8. panta pirmās un otrās daļas interpretāciju.
- ² Šis lūgums ir radies prāvā starp *Consorzio Nazionale Interuniversitario per le Scienze del Mare* (Valsts Jūras zinātņu starpuniversitāšu konsorcijs; turpmāk tekstā — “*CoNISMa*”) un *Regione Marche* (Markes reģions) par pēdējā lēmumu neļaut minētajai grupai piedalīties pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūrā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

- 3 Direktīvas 2004/18 preambulas ceturtajā apsvērumā ir noteikts:

“Dalībvalstīm jānodrošina tas, ka publisko tiesību subjekta piedalīšanās valsts [publiskā iepirkuma] līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā pretendenta statusā nerada konkurences traucējumus, kas skar privātus pretendētus.”

- 4 Saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu:

“Valsts [publiskā iepirkuma] līgumi” ir finansiāli līgumi, kurus rakstveidā savstarpēji noslēdz viens vai vairāki komersanti [saimnieciskās darbības subjekti] un viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes un kuru mērķis ir būvdarbu realizācija, produkcijas piegāde vai pakalpojumu sniegšana šīs direktīvas izpratnē.”

- 5 Minētās direktīvas 1. panta 8. punktā ir noteikts:

“Ar terminu “būvuzņēmējs”, “piegādātājs” vai “pakalpojuma sniedzējs” apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu vai valsts iestādi, vai šādu personu un/vai struktūru grupu, kas tirgū piedāvā attiecīgi būvdarbu un/vai būves realizāciju, produkciju vai pakalpojumus.

Ar terminu “komersants [saimnieciskās darbības subjekts]” apzīmē gan būvuzņēmēju, gan piegādātāju un pakalpojuma sniedzēju. Šo terminu izmanto tikai vienkāršošanas nolūkā.

[..]”

- 6 Šīs pašas direktīvas 1. panta 9. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

““Līgumslēdzējas iestādes” ir valsts, reģionu vai vietējo pašvaldību iestādes, publisko tiesību subjekti, apvienības, kurās ietilpst viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti.

“Publisko tiesību subjekts” ir jebkura struktūra:

- a) kas nodibināta ar konkrētu mērķi apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības;
- b) kam ir juridiskas personas statuss un
- c) ko galvenokārt finansē valsts, reģionu vai vietējo pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti, vai ko pārrauga minētie subjekti, vai kam valdē, pārvaldē

vai uzraudzības padomē vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionu vai vietējo pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti.

[..”

- 7 Direktīvas 2004/18 4. pantā ar nosaukumu “Komersanti [saimnieciskās darbības subjekti]” ir paredzēts:

“1. Kandidātus vai pretendētus, kas saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tie reģistrēti, ir tiesīgi sniegt attiecīgos pakalpojumus, nenoraida, ja vienīgais pamatojums ir tāds, ka saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā piešķir līguma slēgšanas tiesības, tiem vajadzētu būt vai nu fiziskām, vai juridiskām personām.

[..]

2. Piedāvājumu iesniedzēji vai kandidāti var būt komersantu [saimnieciskās darbības subjektu] grupas. Līgumslēdzējas iestādes nedrīkst prasīt, ka piedāvājuma vai dalības pieteikuma iesniegšanas nolūkā šīm grupām jābūt īpašai juridiskajai formai; tomēr no atlasītās grupas, ja tai ir piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, to var prasīt tiktāl, cik šāda maiņa vajadzīga, lai apmierinoši strādātu pēc līguma.”

- 8 Šīs direktīvas 44. panta ar nosaukumu “Dalībnieku atbilstības pārbaude un atlase un līguma slēgšanas tiesību piešķiršana” 1. punktā ir noteikts:

“Līguma slēgšanas tiesības piešķir, pamatojoties uz 53. un 55. pantā paredzētajiem kritērijiem un ievērojot 24. pantu pēc tam, kad saskaņā ar 45. un 46. pantu neizslēgto komersantu [saimnieciskās darbības subjektu] atbilstību līgumslēdzēja iestādes ir pārbaudījušas atbilstoši 47. līdz 52. pantā minētajiem ekonomiskā un finanšu stāvokļa, profesionālās un tehniskās kompetences vai iespēju kritērijiem un — vajadzības gadījumā — saskaņā ar nediskriminēšanas noteikumiem un kritērijiem, kas minēti 3. punktā.”

- 9 Direktīvas 2004/18 55. pantā ar nosaukumu “Nepamatoti lēti piedāvājumi” ir noteikts:

“1. Ja konkrēta līguma gadījumā piedāvājums šķiet esam nepamatoti lēts salīdzinājumā ar precēm, būvdarbiem vai pakalpojumiem, tad līgumslēdzēja iestāde pirms iespējamās šā piedāvājuma noraidīšanas rakstveidā pieprasa sīkāku informāciju par piedāvājuma elementiem, ko tā uzskata par būtiskiem.

Šī informācija var attiekties konkrēti uz šādiem elementiem:

- a) būvniecības metodes, ražošanas procesa vai sniegto pakalpojumu ekonomika;
- b) izvēlētie tehniskie risinājumi un/vai ārkārtīgi labvēlīgi nosacījumi, kas pretendam ir pieejami būvdarbu veikšanai, preču piegādei vai pakalpojumu sniegšanai;

- c) pretendenta piedāvāto būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu savdabība;

- d) atbilstība tiem noteikumiem par darba drošību un darba apstākļiem, kas ir spēkā vietā, kurā jāveic būvdarbi, jāsniedz pakalpojumi vai jānodrošina piegāde;

- e) pretendenta iespējas saņemt valsts atbalstu.

2. Līgumslēdzēja iestāde, apspriežoties ar pretendentu, pārbauda šos elementus, ņemot vērā sniegtos pierādījumus.

3. Ja līgumslēdzēja iestāde konstatē, ka piedāvājuma nepamatotais lētums ir izskaidrojams ar pretendenta saņemto valsts atbalstu, tad minēto piedāvājumu var noraidīt šā viena iemesla dēļ, taču tikai pēc apspriešanās ar pretendentu, kurš nespēj līgumslēdzējas iestādes noteiktā pietiekami ilgā termiņā pierādīt attiecīgā atbalsta piešķiršanas tiesiskumu. Ja līgumslēdzēja iestāde šādos apstākļos piedāvājumu noraida, tad tā par to informē Komisiju.”

Valsts tiesiskais regulējums

¹⁰ 2006. gada 12. aprīļa Dekrētlukuma Nr. 163, ar kuru ir izveidots Būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu publiskā iepirkuma līgumu kodekss, piemērojot Direktīvu 2004/17/EK un

Direktīvu 2004/18/EK (*Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE*) (2006. gada 2. maija GURI Nr. 100 kārtējais pielikums; turpmāk tekstā — “Dekrētlukums Nr. 163/2006”), 3. panta 19. un 22. punktā ir noteikts:

“19. Ar terminu “būvuzņēmējs”, “piegādātājs” vai “pakalpojuma sniedzējs” apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu vai personu, kas nav juridiska persona, tostarp Eiropas Ekonomisko interešu grupējumu (EEIG), kurš ir izveidots saskaņā ar 1991. gada 23. jūlija Dekrētlukumu Nr. 240, kas tirgū piedāvā attiecīgi būvdarbu un/vai būves veikšanu, preces vai pakalpojumus.

[..]

22. Ar terminu “komersants [saimnieciskās darbības subjekts]” apzīmē būvuzņēmēju, piegādātāju un pakalpojuma sniedzēju vai to grupu.”

- ¹¹ Dekrētlukuma Nr. 163/2006 34. pantā ar nosaukumu “Subjekti, kuriem var piešķirt publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības (Direktīvas 2004/18 4. un 5. pants)” ir paredzēts:

“1. Neskarot skaidri paredzētus ierobežojumus, šādām personām ir tiesības piedalīties publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā:

- a) individuālie uzņēmēji, tai skaitā amatnieki, komercsabiedrības un kooperatīvi;

- b) ražošanas un darba kooperatīvu grupas [...] un [...] amatnieku grupas [..];

- c) pastāvīgas grupas, kas izveidotas kā sabiedrību konsorcijs Civillkodeksa 2615.b panta izpratnē, starp individuālajiem uzņēmējiem (tostarp amatniekiem), komerc-sabiedrībām vai ražošanas un darba kooperatīviem atbilstoši 36. panta noteikumiem;

- d) konkurentu pagaidu grupējumi, kuru locekļi ir [...] a), b) un c) apakšpunktā minētās personas;

- e) parastie konkurentu grupējumi, kas minēti Civillkodeksa 2602. pantā, kuru locekļi ir šī punkta a), b) un c) apakšpunktā minētās personas, tostarp tās, kas dibinātas kā sabiedrības [..];

- f) personas, kuras izveidojušas Eiropas Ekonomisko interešu grupējumu [EEIG] [..];

[..].”

- 12 Pēc tam, kad jau bija norisinājušies pamata prāvas fakti, iepriekš minētais saraksts ar 2008. gada 11. septembra Dekrētlikumu Nr. 152 (2008. gada 2. oktobra *GURI* Nr. 231) tika papildināts ar šādu apakšpunktu:

“f a) saimnieciskās darbības subjekti 3. panta 22. punkta izpratnē, kas dibināti citās dalībvalstīs un izveidoti saskaņā ar attiecīgajā valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem.”

- 13 Visbeidzot, Itālijas Civilkodeksa 2082. pantā ir noteikts, ka “būvuzņēmējs” ir persona, kuras darbība ir saimnieciskā darbība, ko tas veic profesionāli un organizēti, ražošanas un apmaiņas ar precēm vai pakalpojumiem nolūkā.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 14 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *Regione Marche* rīkoja pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūru jūras un seismiskās stratigrāfijas pārskata izveidošanai, karotāžas veikšanai un paraugu iegūšanai jūrā krasta posmā starp *Pesaro* un *Civitanova Marche*.

- 15 *CoNISMa* pieteicās dalībai šajā konkursā. Līgumslēdzēja iestāde pēc tam, kad bija izteikusi iebildes par atļauju *CoNISMa* piedalīties aplūkotajā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, nolēma to izslēgt [no procedūras] ar 2007. gada 4., 18. un 23. aprīļa lēmumu.

- 16 *CoNISMa* par šo izslēgšanu iesniedza īpašu petīciju Itālijas Republikas prezidentam, kura ir Itālijas tiesību sistēmā paredzēta īpaša procedūra, norādot, ka Dekrētlíkuma Nr. 163/2006 34. panta interpretācija, saskaņā ar kuru tajā ir izsmeļošs saraksts, kurā neietilpst universitātes un pētniecības institūti, un tas, ka līdz ar to *CoNISMa* nevar piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, nav saderīgs ar Direktīvas 2004/18 noteikumiem. Izskatot šo īpašo petīciju, Vides un teritorijas aizsardzības ministrija lūdza *Consiglio di Stato* [Valsts Padome] sniegt atzinumu, kā tas ir paredzēts attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā.
- 17 Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai sniegtu savu atzinumu, tai ir jānosaka, vai tādu starpuniversitāšu grupu kā *CoNISMa* var uzskatīt par "saimnieciskās darbības subjektu" Direktīvas 2004/18 izpratnē un līdz ar to vai tā ir tiesīga piedalīties tādā pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūrā kā pamata tiesvedībā aplūkotā. Iesniedzējtiesa šajā sakarā izsaka iebildumus, pamatojoties uz tālāk minētajiem apsvērumiem.
- 18 *Consiglio di Stato* vispirms norāda, ka *CoNISMa* ir 24 universitāšu un trīs ministriju grupa ("consorzio"). Saskaņā ar tās statusu tā ir bezpeļņas organizācija un tās mērķis ir veicināt, kā arī koordinēt pētījumus un citu zinātnisku darbību, un tās rezultātu izmantošanu jūras zinātņu jomā grupas universitāšu starpā. Tā varot piedalīties publiskā iepirkuma un citās atklātās konkursu procedūrās, ko rīko valsts pārvaldes iestādes un sabiedrības, kuras darbojas privātajā un valsts sektorā. Tās darbības galvenokārt tiek finansētas no Universitāšu un pētniecības ministrijas un citu valsts pārvaldes iestāžu, kā arī Itālijas vai ārvalstu valsts vai privāto subjektu piešķirtajām subsidijām.
- 19 *Consiglio di Stato*, pirmkārt, atsaucas uz Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu [publiskā iepirkuma] līgumu piešķiršanai (OVL 209, 1. lpp.), kurai seko Direktīva 2004/18, 1. panta c) punktu un saskaņā ar kuru "pakalpojumu sniedzēji ir tādas fiziskas vai juridiskas personas, tostarp arī publisko tiesību subjekti, kas piedāvā pakalpojumus", un norāda, ka šī formulējuma nolūks šķietami ir piešķirt iespēju slēgt ar līgumslēdzējam iestādēm

ligumus personām, kas “institucionāli” veic darbību, kura atbilst attiecīgā publiskā iepirkuma ietvaros sniedzamajiem pakalpojumiem. Atbilstoši šai pieejai vienlaikus ar privātajiem saimnieciskās darbības subjektiem publiskā iepirkuma procedūrā var piedalīties tikai tie publisko tiesību subjekti, kuri atbilstoši tiesību sistēmā noteiktajam uzdevumam par maksu sniedz pakalpojumus, kas ir šī publiskā iepirkuma objekts, tādējādi izslēdzot universitātes. Šādu pieeju, šķiet, apstiprina Tiesas 2007. gada 18. janvāra spriedums lietā C-220/05 *Auroux* u.c. (Krājums, I-385. lpp., 44. punkts), saskaņā ar kuru Kopienu tiesiskais regulējums publisko iepirkumu jomā ir attiecināms uz personu, kas “darbojas tirgū kā saimnieciskās darbības subjekts”. Šķiet, šī pati pieeja ir izmantota Dekrētlikuma Nr. 163/2006 3. panta 19. punktā, atbilstoši kuram pakalpojumu sniedzējs ir saimnieciskās darbības subjekts, “kas piedāvā” pakalpojumus “tirgū”.

20 Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka Itālijas judikatūrā paustā nostāja par šo jautājumu nav nepārprotama. Dažas tiesas uzskata, ka publiskā iepirkuma procedūrās ir tiesīgas piedalīties fiziskas vai juridiskas personas, kuras veic komercdarbību, kā arī publisko tiesību subjekti, kas atbilstoši savai institucionālajai organizācijai sniedz līdzīgus pakalpojumus tiem, kuri ir publiskā iepirkuma objekti. No šī skatupunkta universitātes neiekleļaujoties iepriekš minētajās privāto un publisko uzņēmēju kategorijās, jo to institucionālais uzdevums ir veikt izglītošanu un pētniecību. Saskaņā ar citu pieeju publiskās universitātes, kā arī to veidotās grupas esot tiesīgas piedalīties pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūrās, ciktāl norādītā pakalpojumu sniegšana atbilst to institucionālajiem mērķiem un statūtu noteikumiem.

21 Treškārt, *Consiglio di Stato* atsaucas uz Publisko iepirkumu uzraudzības iestādes nostāju, kura nošķir saimnieciskās darbības subjektus un tādas personas kā publisko tiesību subjekti, kuriem nav ekonomiska rakstura — universitātes un universitātes departamenti —, kuri neietilpst pirmajā kategorijā, jo to mērķis nav saimnieciskā darbība, ko raksturo peļņas gūšana. Tātad šie subjekti neesot tiesīgi piedalīties publiskā iepirkuma procedūrās, ja vien tie atbilstoši valsts tiesiskajā regulējumā universitātēm noteiktajai autonomijai tāpēc neveido sabiedrības. Šī nostāja esot apstiprināta ar Dekrētlikuma Nr. 163/2006 34. pantu, kurā ir izsmeltošs to personu saraksts, kuras ir tiesīgas piedalīties publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās.

- 22 Lai pamatotu savas iebildes, *Consiglio di Stato* visbeidzot atsauca uz Tiesas judikatūru, pēc kuras Kopienu tiesību akti publisko iepirkumu jomā ir interpretējami atbilstoši funkcionalitātes kritērijiem, kas nodrošina, ka netiek apieti efektīvas konkurences pamatprincipi (2007. gada 13. decembra spriedums lietā C-337/06 *Bayerischer Rundfunk* u.c., Krājums, I-11173. lpp.). Kas attiecas it īpaši uz pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumiem, Tiesa ir uzsvērusi Kopienu tiesiskā regulējuma galveno mērķi šajā jomā, proti, pakalpojumu brīvu apriti un atvērtību godīgai un iespējami lielai konkurencei visās dalībvalstīs (2005. gada 11. janvāra spriedums lietā C-26/03 *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, Krājums, I-1. lpp., 44. un 47. punkts).
- 23 Ņemot vērā šo judikatūru, *Consiglio di Stato* norāda, ka atļauja universitātēm, pētniecības institūtiem un to grupām piedalīties publiskajos iepirkumos varētu divkārši kaitēt konkurences principam. Pirmkārt, esot risks, ka no brīvā tirgus varētu pazust daļa no publiskā iepirkuma līgumiem, kuriem būtu grūti piekļūt lielam skaitam parasto uzņēmumu. Otrkārt, pretendents iegūstot nepamatoti privileģētu pozīciju, kad tam, esot pastāvīgam un paredzamam valsts finansējumam, ir nodrošināta ekonomiskā drošība, kuru nesaņem pārējie saimnieciskās darbības subjekti. Taču *Consiglio di Stato* norāda, ka jēdziena “saimnieciskās darbības subjekts” šaura interpretācija, kas būtu saistīta ar tā stabilu darbību “tirgū” un kas tādējādi liegtu universitātēm, pētniecības institūtiem un to grupām piedalīties konkursos, nodarītu būtisku kaitējumu sadarbībai starp publisko tiesību un privāttiesību subjektiem, kā arī starp pētniecības iestādēm un uzņēmumiem, kā rezultātā tiktu ierobežota konkurence.
- 24 Ņemot vērā šos apsvērumus, *Consiglio di Stato* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:
- “1) Vai [...] Direktīvas 2004/18 [...] noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neļauj konsorcijam (“consorzio”), kura sastāvā ietilpst tikai Itālijas universitātes un valsts iestādes, [...] piedalīties tādu pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, kuri attiecas uz ģeofizisko datu un jūras paraugu ieguvī?”

- 2) Vai tiesību normas, kuras ietvertas Dekrētikuma Nr. 163/2006 3. panta 22. un 19. punktā un 34. pantā un kurās attiecīgi noteikts, ka “ar terminu “saimnieciskās darbības subjekts” apzīmē būvuzņēmēju, piegādātāju un pakalpojuma sniedzēju vai šādu personu konsorciju vai grupu” un “termini “būvuzņēmējs”, “piegādātājs” vai “pakalpojumu sniedzējs” apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu vai personu, kas nav juridiska persona, tostarp Eiropas Ekonomisko interešu grupējumu (EEIG) [..], kas “tirgū piedāvā” attiecīgi būvdarbu un/vai būves realizāciju, produkciju vai pakalpojumus”, ir pretrunā Direktīvai 2004/18 [..], interpretējot tās tādējādi, ka publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā var piedalīties vienīgi profesionāli publiski šādu pakalpojumu sniedzēji un ka tiek izslēgta tādu subjektu dalība, kuru galvenais mērķis ir pētījumu veikšana, nevis peļņas gūšana?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 25 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, kad *Consiglio di Stato* sniedz atzinumu, izskatot tādu īpašu petīciju kā pamata lietā aplūkotā, tā ir tiesa EKL 234. panta izpratnē (1997. gada 16. oktobra spriedums apvienotajās lietās no C-69/96 līdz C-79/96 *Garofalo* u.c., *Recueil*, I-5603. lpp., 27. punkts).

Par pirmo jautājumu

- 26 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2004/18 noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj grupai, kuras sastāvā ietilpst tikai universitātes un valsts pārvaldes iestādes, piedalīties pakalpojumu publiskajā iepirkuma procedūrā.

- 27 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Direktīvas 2004/18 noteikumi, par kuriem runā valsts tiesa, ir tās 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 8. punkta pirmā un otrā daļa, jo tajos ir norāde uz jēdzienu “saimnieciskās darbības subjekts”. Turklāt saskaņā ar minēto lūgumu attiecīgās grupas mērķis principā nav peļņas gūšana, tai nav uzņēmuma organizatoriskās struktūras un tā nenodrošina regulāru esamību tirgū.
- 28 Lai atbildētu uz šo jautājumu, no paša sākuma ir jānorāda, ka, pirmkārt, Direktīvas 2004/18 noteikumos nav jēdziena “saimnieciskās darbības subjekts” definīcijas un ka, otrkārt, tajos nav nošķirti pretendenti atkarībā no tā, vai to galvenais mērķis ir vai nav peļņas gūšana, un nav arī skaidri paredzēta tādu subjektu kā pamata tiesvedībā aplūkoti izslēgšana. Tomēr, ņemot vērā Tiesas judikatūru, šajos noteikumos ir pietiekami daudz faktoru, lai iesniedzējtiesai varētu sniegt lietderīgu atbildi.
- 29 Tā Direktīvas 2004/18 preambulas ceturtajā apsvērumā ir norādīta iespēja “publisko tiesību subjektam” piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā kā pretendentam.
- 30 Tāpat šīs direktīvas 1. panta 8. punkta pirmajā un otrajā daļā “saimnieciskās darbības subjekta” statuss ir noteikts ne tikai jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, bet skaidri arī jebkurai “valsts iestādei”, kā arī šādu iestāžu grupai, kas tirgū piedāvā pakalpojumus. Ar jēdzienu “valsts iestāde” var saprast arī subjektus, kuru galvenais mērķis nav peļņas gūšana, kuriem nav uzņēmuma organizatoriskās struktūras un kuri nenodrošina regulāru esamību tirgū.
- 31 Turklāt ar šīs pašas direktīvas 4. panta ar nosaukumu “Komersanti [saimnieciskās darbības subjekti]” 1. punktu dalībvalstīm ir aizliegts noteikt, ka kandidāti vai

pretendenti, kuri saskaņā ar tās dalībvalsts noteikumiem, kurā tie ir reģistrēti, ir tiesīgi sniegt paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu norādītos pakalpojumus, tiek noraidīti tikai tādēļ, ka atbilstoši tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā piešķir līguma slēgšanas tiesības, tiem ir jābūt vai nu fiziskām, vai juridiskām personām. Šajā normā kandidāti vai pretendenti netiek arī nošķirti atkarībā no tā, vai tiem ir publisko tiesību, vai privāto tiesību statuss.

32 Attiecībā uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu par iespējamu konkurences traucējumu, publiskajā iepirkumā ļaujot piedalīties tādiem subjektiem kā prasītājs pamata tiesvedībā, kuram, esot piešķirtajam valsts finansējumam, bija privileģēts stāvoklis salīdzinājumā ar privātajiem saimnieciskās darbības subjektiem, ir jāuzsver, ka Direktīvas 2004/18 preambulas ceturtajā apsvērumā ir noteikts dalībvalstu pienākums ir nodrošināt, lai šādu traucējumu neradītu publisko tiesību subjekta piedalīšanās publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā. Šis pienākums attiecas arī uz tādiem subjektiem kā minētais prasītājs.

33 Tāpat šajā sakarā ir jāatgādina pienākumi un iespējas, kas saskaņā ar Direktīvas 2004/18 55. panta 3. punktu līgumslēdzējai iestādei ir nesamērīgi lētu piedāvājumu gadījumā sakarā ar to, ka pretendents saņem valsts atbalstu. Turklāt Tiesa ir atzinusi, ka noteiktos īpašos gadījumos līgumslēdzējai iestādei ir pienākums vai vismaz iespēja ņemt vērā subsidijas un it īpaši atbalstus, kuri neatbilst Līgumam, lai vajadzības gadījumā izslēgtu pretendētus, kuri tos saņem (šajā sakarā skat. 2000. gada 7. decembra spriedumu lietā C-94/99 *ARGE, Recueil*, I-11037. lpp., 29. punkts).

34 Tomēr iespējamais saimnieciskās darbības subjekta privileģētais stāvoklis, ko radījis valsts finansējums vai valsts atbalsts, *a priori* un bez citas pārbaudes nevar būt pamats, lai no dalības publiskajā iepirkumā izslēgtu tādus subjektus kā prasītājs pamata tiesvedībā.

- 35 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Kopienų likumdevējs nav paredzējis jēdzienu "saimnieciskās darbības subjekts, kurš piedāvā pakalpojumus tirgū", attiecināt tikai uz saimnieciskās darbības subjektiem, kuriem ir uzņēmuma organizācija, ne arī noteikt īpašus apstākļus, kad varētu iepriekš noteikt ierobežojumu piekļuvei konkursam, pamatojoties uz saimnieciskās darbības subjektu juridisko formu un iekšējo organizāciju.
- 36 Tiesas judikatūrā ir apstiprināta šī interpretācija.
- 37 Tā Tiesa ir nolēmusi, ka viens no Kopienų tiesību normu mērķiem publisko iepirkumu jomā ir atvērtība iespējami lielai konkurencei (šajā sakarā skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Bayerischer Rundfunk u.c.*, 39. punkts) un ka Kopienų tiesību interesēs ir, lai tiktu nodrošināta iespējami liela pretendentu piedalīšanās konkursā (2009. gada 19. maija spriedums lietā *C-538/07 Assitur*, Krājums, I-4219. lpp., 26. punkts). Šajā sakarā ir jāpiebilst, ka šī atvērtība iespējami lielai konkurencei ir paredzēta ne tikai saistībā ar Kopienų interesēm preču un pakalpojumu brīvas aprites jomā, bet arī saistībā ar pašas iesaistītās līgumslēdzēja iestādes interesēm, kurai ir plašāka izvēle attiecībā uz visizdevīgāko un attiecīgās publisko tiesību iestādes vajadzībām vispiemērotāko piedāvājumu (šajā sakarā attiecībā uz nesamērīgi lētiem piedāvājumiem skat. 2008. gada 15. maija spriedumu apvienotajās lietās *C-147/06* un *C-148/06 SECAP* un *Santorso*, Krājums, I-3565. lpp., 29. punkts).
- 38 Lai panāktu šo publisko iepirkumu atvērtību iespējami lielai konkurencei, Tiesa ir arī nospriedusi, ka Kopienų tiesību normas, kuras reglamentē šo jomu, ir piemērojamas, ja subjekts, ar kuru līgumslēdzēja iestāde vēlas noslēgt finansiālu [atlīdzības] līgumu, pats ir līgumslēdzēja iestāde (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, 47. punkts un tajā minētā judikatūra). Saskaņā ar Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punktu līgumslēdzēja iestāde ir subjekts, kurš pilda vispārējo interešu funkciju, neveicot rūpnieciskas vai komerciālas darbības. Šāda subjekta galvenā darbība nav peļņas gūšana tirgū.

39 Tāpat Tiesa ir nospriedusi, ka ar Kopienų tiesību normām netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, ar kuru dalībniekiem vai pretendentiem, kam saskaņā ar dalībvalsts, kurā tie ir reģistrēti, tiesisko regulējumu ir tiesības sniegt attiecīgos pakalpojumus, netiek piešķirtas pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības, kuru vērtība pārsniedz direktīvās noteikto robežvērtību, pamatojoties tikai uz to, ka šiem dalībniekiem vai pretendentiem nav juridiskās formas, kas atbilst noteiktai juridisko personu kategorijai (šajā sakarā skat. 2007. gada 18. decembra spriedumu lietā *C-357/06 Frigerio Luigi & C.*, Krājums, I-12311. lpp., 22. punkts).

40 Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru ir jāatgādina, ka, pirmkārt, vienlīdzīgas attieksmes princips netiek pārkāpts tikai tādēļ, ka līgumslēdzējas iestādes pieļauj, ka publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā piedalās subjekti, kuri saņem subsīdijas, kas tiem ļauj piedāvāt ievērojami lētāku piedāvājumu nekā konkurējošiem pretendentiem, kuri nesaņem subsīdijas, un, otrkārt, ka, ja Kopienų likumdevējam būtu bijis nodoms uzlikt līgumslēdzējām iestādēm pienākumu izslēgt šādus pretendētus, tas to būtu skaidri noteicis (iepriekš minētais spriedums lietā *ARGE*, 25. un 26. punkts).

41 Visbeidzot, arī atbilstoši Tiesas judikatūrai Kopienų tiesību normās, lai personu, kura slēdz līgumu ar līgumslēdzēju iestādi, varētu atzīt par būvuzņēmēju, proti, saimnieciskās darbības subjektu, netiek prasīts, lai tā spētu nolīgto pakalpojumu sniegt tieši un par saviem līdzekļiem; pietiek, ka tā vispār spēj nodrošināt attiecīgā pakalpojuma izpildi, sniedzot šajā sakarā nepieciešamās garantijas (šajā sakarā skat. 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā *C-399/98 Ordine degli Architetti u.c.*, *Recueil*, I-5409. lpp., 90. punkts).

42 Tā gan no Kopienų tiesību normām, gan no Tiesas judikatūras izriet, ka pretendēt vai izvirzīt savu kandidatūru var ikviens persona vai subjekts, kurš, ņemot vērā paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu norādītos nosacījumus, uzskata sevi par piemērotu, lai nodrošinātu šī iepirkuma izpildi tieši vai ar apakšuzņēmuma starpniecību, neatkarīgi no tā privāto tiesību vai publisko tiesību subjekta statusa, kā arī neatkarīgi no tā, vai tā darbība tirgū ir sistemātiska vai tikai gadījuma rakstura un vai tas saņem vai nesaņem subsīdijas no valsts līdzekļiem. Šī subjekta patieso spēju izpildīt paziņojumā par

paredzamo publisko iepirkumu norādītos nosacījumus, kā to pamatoti norādīja Čehijas valdība, izvērtē vēlākā procesa stadijā, piemērojot Direktīvas 2004/18 44.–52. pantā noteiktos kritērijus.

43 Jāpiebilst, ka jēdziena “saimnieciskās darbības subjekts” šauras interpretācijas gadījumā starp līgumslēdzējām iestādēm un subjektiem, kuru galvenais mērķis nav peļņas gūšana, noslēgtie līgumi netiktu uzskatīti par “publiskā iepirkuma līgumiem”, tos varētu noslēgt pēc savstarpējas vienošanās un tādējādi tiem nebūtu piemērojamas Kopienas tiesību normas vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības jomā.

44 Turklāt, kā to uzsver arī iesniedzējtiesa, šāda interpretācija kaitētu sadarbībai starp publisko tiesību un privāttiesību subjektiem, kā arī starp pētniekiem un būvuzņēmējiem, un būtu konkurences ierobežojums.

45 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2004/18 noteikumi un it īpaši tās 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 8. punkta pirmā un otrā daļa, kuros ir norāde uz jēdzienu “saimnieciskās darbības subjekts”, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem ir atļauts pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā piedalīties tādiem subjektiem, kuru galvenais mērķis nav peļņas gūšana, kuriem nav uzņēmuma organizatoriskās struktūras un kuri nenodrošina regulāru darbību tirgū, kā universitātes un pētniecības institūti, kā arī grupas, ko veido universitātes un valsts pārvaldes iestādes.

Par otro jautājumu

46 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ar Direktīvas 2004/18 noteikumiem un it īpaši tās 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 8. punkta pirmo un otro daļu netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, ar kuru šī direktīva ir transponēta valsts tiesību aktos, ja šis tiesiskais regulējums tiek interpretēts tādējādi, ka piedalīties

publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās var tikai pakalpojumu sniedzēji, kuri šos pakalpojumus tirgū piedāvā sistemātiski un kā profesionāļi, izslēdzot tādus subjektus kā universitātes un pētniecības institūti, kuru galvenais mērķis nav peļņas gūšana.

47 Šajā sakarā ir jānorāda, kā tas izriet arī no Direktīvas 2004/18 4. panta 1. punkta formulējuma, ka dalībvalstīm ir tiesības noteikt, vai konkrētas saimnieciskās darbības subjektu kategorijas ir tiesīgas sniegt noteiktus pakalpojumus.

48 Kā to pamatoti norādīja Komisija, dalībvalstis var noteikt tādu subjektu kā universitāšu un pētniecības institūtu, kuru mērķis galvenokārt ir vērsts uz izglītību un pētniecību, nevis peļņas gūšanu, darbību. Tās var tostarp atļaut vai neatļaut šādiem subjektiem darboties tirgū atkarībā no tā, vai attiecīgā darbība ir vai nav saderīga ar to institucionālajiem un statūtos noteiktajiem mērķiem.

49 Taču, ja un tiktāl, ciktāl šādi subjekti ir tiesīgi piedāvāt noteiktus pakalpojumus tirgū, ar valsts tiesisko regulējumu, ar kuru valsts tiesību aktos ir transponēta Direktīva 2004/18, nevar tiem aizliegt piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās, kuras attiecas uz šo pašu pakalpojumu sniegšanu. Šāds aizliegums nebūtu saderīgs ar tiem Direktīvas 2004/18 noteikumiem, kas interpretēti, pārbaudot pirmo prejudiciālo jautājumu.

50 Šādā gadījumā iesniedzējtiesas pienākums ir interpretēt valsts tiesības cik vien iespējams saskaņā ar Direktīvas 2004/18 tekstu un mērķi, lai sasniegtu tajā noteiktos rezultātus, dodot priekšroku tādai valsts tiesību normu interpretācijai, kas vislielākajā mērā atbilst šim mērķim, lai līdz ar to rastu ar šīs direktīvas noteikumiem saderīgu

risinājumu, un pēc vajadzības atstājot nepiemērotu jebkuru pretēju valsts tiesību noteikumu (skat. 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā *C-414/07 Magoora*, Krājums, I-10921. lpp., 44. punkts).

- 51 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2004/18 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauta tāda valsts tiesiskā regulējuma interpretācija kā pamata tiesvedībā aplūkotā, kas aizliedz tādiem subjektiem kā universitātes un pētniecības institūti, kuru galvenais mērķis nav peļņas gūšana, piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, lai gan saskaņā ar valsts tiesībām šie subjekti ir tiesīgi sniegt pakalpojumus, uz kuriem attiecas aplūkotais publiskais iepirkums.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 52 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospiež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, noteikumi un it īpaši tās 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 8. punkta pirmā un otrā daļa, kuros ir norāde uz jēdzienu “saimnieciskās darbības subjekts”, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem ir atļauts pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā piedalīties tādiem subjektiem, kuru galvenais mērķis nav peļņas gūšana, kuriem nav uzņēmuma organizatoriskās struktūras un kuri nenodrošina regulāru darbību

tirgū, kā universitātes un pētniecības institūti, kā arī grupas, ko veido universitātes un valsts pārvaldes iestādes;

- 2) **Direktīva 2004/18 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauta tāda valsts tiesiskā regulējuma interpretācija kā pamata tiesvedībā aplūkotā, kas aizliedz tādiem subjektiem kā universitātes un pētniecības institūti, kuru galvenais mērķis nav peļņas gūšana, piedalīties pakalpojumu publiskā iepirkuma liguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, lai gan saskaņā ar valsts tiesībām šie subjekti ir tiesīgi sniegt pakalpojumus, uz kuriem attiecas aplūkotais publiskais iepirkums.**

[Paraksti]